HỌC TẬP VÀ LÀM THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH - NỀN TẢNG PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG, TIÊU CỰC, LÃNG PHÍ TRONG CÔNG TÁC XÂY DỰNG ĐẢNG HIỆN NAY

PHẠM THỊ THU HẰNG
Khoa Khoa học Xã hội nhân văn và Tâm lý,
Học viện Chính trị Công an nhân dân

Nhận bài ngày 10/11/2025. Sửa chữa xong 15/12/2025. Duyệt đăng 25/12/2025.

Abstract

Corruption, negativity, and waste pose significant threats to the leadership capacity, combat strength of Party organizations, and the trust of the people. In accordance with the Resolution of the 4th Plenum of the Party Central Committee (12th and 13th terms), Conclusion No. 21-KL/TW, and Regulation No. 08-QĐi/TW on the responsibility of exemplary conduct, studying and following Ho Chi Minh's ideology, ethics, and style is recognized as a foundational and indispensable solution in Party building and rectification. This approach affirms that applying Ho Chi Minh's ideology contributes to preventing and combating corruption, negativity, and waste at their roots, thereby fostering a clean, strong, and resilient Party organization in the current context.

Keywords: *Ho Chi Minh, Party building, prevention of corruption, studying Ho Chi Minh's ideology, waste.*

1. Đặt vấn đề

Trong suốt tiến trình xây dựng và phát triển đất nước, Đảng và Nhà nước ta đặc biệt coi trọng công tác giáo dục tư tưởng, đạo đức cách mạng, xem đó là điều kiện then chốt để cán bộ, đảng viên giữ vững phẩm chất chính trị, vượt qua mọi cám dỗ vật chất. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định: "Đạo đức là gốc của người cách mạng" [6], nhấn mạnh rằng nếu thiếu đạo đức, cán bộ sẽ đánh mất phương hướng, dễ sa vào chủ nghĩa cá nhân. Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII, XIII) đã chỉ rõ những biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" trong nội bộ, coi đây là mảnh đất phát sinh tham nhũng, tiêu cực. Kết luận số 21-KL/TW (khóa XIII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng tiếp tục nhấn mạnh yêu cầu đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị, gắn chặt giữa "xây" và "chống", trong đó "xây" là cơ bản, lâu dài; "chống" là cấp bách, thường xuyên. Việc tiếp tục đẩy mạnh học tập, tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh theo tinh thần Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị và gắn với Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII), điều đó cho thấy, muốn phòng, chống tham nhũng hiệu quả thì phải bắt đầu từ việc xây dựng Đảng về đạo đức, kiểm soát quyền lực và đề cao trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên. Đây là con đường căn bản để hình thành "hàng rào đạo đức" vững chắc, ngăn ngừa tham nhũng, tiêu cực ngay từ trong tư tưởng và hành động của mỗi cán bộ, đảng viên. Thực tiễn cho thấy, tham nhũng, tiêu cực, lãng phí vẫn luôn là vấn nạn gây bức xúc trong xã hội, trực tiếp làm suy giảm niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước. Mặc dù chúng ta đã đề ra nhiều giải pháp, từ hoàn thiện thể chế đến tăng cường kiểm tra, giám sát nhưng để "phòng ngừa từ gốc" đòi hỏi phải gắn chặt việc phòng, chống tham nhũng với việc rèn luyện đạo đức, tư tưởng của mỗi cán bộ. Trong bối cảnh đó, việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh không chỉ mang ý nghĩa giáo dục chung, mà trở thành yêu cầu chính trị thường xuyên trong công tác xây dựng Đảng.

Email: thuhang162324@gmail.com

2. Nội dung nghiên cứu

Trong tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đạo đức cách mạng giữ vị trí đặc biệt quan trọng. Người khẳng định: "Đạo đức là gốc của người cách mạng", coi sự suy thoái về đạo đức là nguyên nhân sâu xa dẫn đến chủ nghĩa cá nhân, tham ô, lãng phí, quan liêu. Đối với công tác xây dựng Đảng, tư tưởng này mang ý nghĩa phương pháp luận sâu sắc, bởi nó chỉ ra rằng tham nhũng không chỉ là hành vi vi phạm pháp luật mà trước hết là sự xuống cấp về đạo đức của người cán bộ. Ý nghĩa của việc học tập, làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh về mặt đạo đức cách mạng thể hiện ở nhiều khía cạnh, cụ thể:

2.1. Học tập Bác chính là học cách nhìn nhận và hành động theo tinh thần "cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư". Tư tưởng Hồ Chí Minh đặt lợi ích của nhân dân, của Tổ quốc lên trên hết; đồng thời phê phán mạnh mẽ chủ nghĩa cá nhân, xem đó là nguồn gốc của thói hư tật xấu, trong đó có tham nhũng. Bởi lẽ, tham nhũng rốt cuộc đều xuất phát từ lòng tham, từ sự lệch lạc trong nhận thức về quyền lực, biến quyền lực công thành công cụ phục vụ tư lợi cá nhân. Một khi cán bộ rèn luyện đạo đức vững vàng, họ sẽ không để cám dỗ vật chất hay sức ép nhóm lợi ích dẫn dắt, mà luôn suy nghĩ và hành động vì lợi ích chung.

2.2. Học tập Bác gắn liền với xây dựng phong cách làm việc khoa học, gần dân, trọng dân và vì dân. Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh tinh thần "lấy dân làm gốc", "việc gì lợi cho dân, ta phải hết sức làm; việc gì hại đến dân, ta phải hết sức tránh". Từ đó, Người yêu cầu cán bộ thường xuyên đi sâu, đi sát cơ sở, lắng nghe ý kiến của nhân dân, chủ động phát hiện những vướng mắc, bất công, bất hợp lý nảy sinh để kịp thời giải quyết. Tinh thần ấy nếu được quán triệt, thực hiện nghiêm túc sẽ giảm đáng kể những biểu hiện "chủ nghĩa đặc quyền", "hành dân", "vòi vĩnh" khiến nhân dân bức xúc.

2.3. Học tập và làm theo Bác giúp củng cố tinh thần tự phê bình và phê bình một cách nghiêm túc, thẳng thắn. Trong tác phẩm "Đạo đức cách mạng", Hồ Chí Minh yêu cầu đảng viên và tổ chức đảng phải thường xuyên tự soi, tự sửa, đấu tranh với những biểu hiện suy thoái trong bản thân và đồng chí xung quanh. Thực tiễn cho thấy, nhiều vụ tham nhũng bị phát giác là do có người dũng cảm lên tiếng tố cáo, hoặc do cơ chế tự phê bình, phê bình trong nội bộ được phát huy. Nếu tổ chức đảng xem nhẹ việc tự phê bình và phê bình, tình trạng bao che, dung túng, né tránh sẽ trở nên phổ biến, khiến tham nhũng càng khó bị ngăn chặn, xử lý.

2.4. Học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh thúc đẩy trách nhiệm nêu gương, đặc biệt là của người đứng đầu. Từ thực tế nhiều năm qua, chúng ta thấy địa phương, đơn vị nào có người đứng đầu gương mẫu, liêm khiết, nghiêm minh thì tham nhũng, lãng phí bị đẩy lùi; trái lại, nơi nào cấp trên "nói một đằng, làm một nẻo", trục lợi cho gia đình, sân sau, nơi đó sớm muộn cũng phát sinh tiêu cực, tệ chạy chức, chạy quyền, mua quan bán tước len lỏi.

2.5. Học tập Bác góp phần kiến tạo văn hóa chính trị - hành chính văn minh, gần dân, giảm "khoảng cách quyền lực" và tăng tính minh bạch trong quan hệ công vụ. Một trong những biểu hiện thường thấy của tham nhũng, lãng phí là quan liêu, hách dịch, tạo điều kiện cho xin - cho, "chung chi". Ngược lại, Bác luôn yêu cầu cán bộ phải "kính trọng dân, có trách nhiệm trước dân", coi dân là chủ. Chỉ thị số 05-CT/TW, Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII), Kết luận số 21-KL/TW (khóa XIII) đều nhất quán quan điểm này, nhấn mạnh không thể phòng, chống tham nhũng hiệu quả nếu cán bộ, đảng viên không từ bỏ thói "làm quan cách mạng", xa rời nhân dân.

2.6. Xây dựng "thói quen cẩn thận, tiết kiệm, chống hoang phí" để ngăn ngừa thất thoát tài sản công cũng là một nội dung cốt lõi trong phong cách Hồ Chí Minh. Bác phê bình nghiêm khắc những cán bộ xa hoa, lãng phí; Người yêu cầu phải "tiết kiệm sức dân, tiết kiệm công quỹ" để dành nguồn lực phát triển đất nước, chăm lo đời sống nhân dân. Thực tiễn cho thấy, lãng phí trong đầu tư công, trong quản lý tài sản nhà nước là môi trường màu mỡ cho tham nhũng. Khi có tư tưởng "của công không phải của mình", "lãng phí một đồng của dân cũng là có lỗi" thì mỗi cán bộ, đảng viên sẽ cân nhắc, nghiêm túc và thận trọng hơn khi phê duyệt các dự án, đề án, không tùy tiện vung tay ký duyệt, không tiếp tay cho doanh nghiệp "sân sau" trục lợi.

2.7. Học tập và làm theo Bác còn khẳng định sự cần thiết của "công khai, minh bạch, giải trình" như

một phương châm nhất quán để phòng, chống tham nhũng. Trong nhiều tác phẩm, Bác Hồ đặc biệt nhấn mạnh vai trò của nhân dân, của báo chí cách mạng trong việc giám sát cán bộ. Người viết: "Thực hành dân chủ là cái chìa khóa vạn năng để giải quyết mọi khó khăn" [6]. Điều này đòi hỏi mỗi cơ quan công quyền phải chủ động công khai các quyết định, các thủ tục hành chính, ngân sách chi tiêu, quy trình bổ nhiệm... để quần chúng tiện theo dõi, phát hiện sai sót. Vì vậy, học tập phong cách Hồ Chí Minh cần song hành với việc cải cách hành chính, chuyển đổi số, bảo đảm cơ chế giám sát hiệu quả, xử lý nghiêm những ai cố tình che giấu, lũng đoạn thông tin.

Như vậy, mặc dù việc học tập tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh đã mang lại nhiều kết quả tích cực, song vẫn tồn tại không ít hạn chế, cho thấy quá trình triển khai chưa thật sự đồng bộ, khiến tình trạng tham nhũng tiếp tục diễn biến phức tạp ở nhiều địa phương. Có nơi tổ chức học tập, quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh khá bài bản, thậm chí lập sổ theo dõi "học Bác" nhưng lại thiếu tính công khai, minh bạch trong giám sát, dẫn đến sai phạm trong xét duyệt hồ sơ và thanh quyết toán. Điều này làm dấy lên nghi ngại về tính thực chất của việc "làm theo Bác". Qua đây thấy rõ, ở cơ sở, nếu không có cơ chế tự phê bình, phê bình chặt chẽ, đề cao trách nhiệm giải trình, thì hiệu quả học tập Bác chỉ dừng ở lý thuyết. Từ những vụ việc trên cho thấy việc học tập tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh, dù được triển khai rộng khắp nhưng vẫn chưa gắn kết đồng bộ với cơ chế giám sát, kiểm soát quyền lực và trách nhiệm người đứng đầu. Ở nhiều địa phương, những nội dung "cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư" chưa được nội tâm hóa thành "hàng rào đạo đức" vững chắc; dẫn đến tham nhũng tiếp tục hoành hành, gây mất niềm tin trong nhân dân. Những hạn chế vừa nêu trên xuất phát từ một số nguyên nhân chính sau đây:

- Một bộ phận không nhỏ cán bộ chủ chốt, dù thường xuyên nói đến việc "học tập và làm theo Bác" nhưng trong thực tiễn lại biểu hiện sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; lạm quyền, lợi dụng chức vụ, quyền hạn được giao để trục lợi cá nhân hoặc phục vụ lợi ích nhóm. Những hành vi này không chỉ dừng lại ở vi phạm kỷ luật hành chính mà đã chuyển hóa thành vi phạm pháp luật hình sự, gây hậu quả nghiêm trọng cho Nhà nước và xã hội. Các vụ án liên quan đến gian lận trong đấu thầu, nâng khống giá thiết bị y tế, thiết bị giáo dục, lợi dụng chức vụ quyền hạn trong quản lý đất đai, tài chính công ở một số địa phương là minh chứng rõ ràng cho thấy tinh thần liêm chính, cần - kiệm - liêm - chính chưa được nội tâm hóa một cách thực chất trong đội ngũ cán bộ. Đáng lo ngại hơn, ở không ít trường hợp, việc học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh mới chỉ dừng lại ở hình thức: học để đối phó, học để hoàn thành chỉ tiêu, học nhiều nhưng không chuyển hóa thành hành động cụ thể trong thực thi công vụ. Vì vậy, việc học tập và làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh nếu không gắn với cơ chế kiểm tra, giám sát nghiêm minh, với trách nhiệm nêu gương của người đứng đầu và với việc xử lý kiên quyết các hành vi sai phạm, thì rất dễ rơi vào tình trạng "nói nhiều làm ít", thậm chí "nói một đằng, làm một nẻo", đi ngược lại tinh thần, giá trị cốt lõi mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu gương suốt cuộc đời mình.

- Công tác tự phê bình và phê bình theo tinh thần Hồ Chí Minh ở không ít tổ chức đảng vẫn còn yếu, thiếu thực chất và chưa đạt được mục tiêu "trị bệnh cứu người" như Bác từng căn dặn. Trong sinh hoạt đảng, nhiều nơi còn biểu hiện nể nang, né tránh, ngại va chạm, nhất là đối với cán bộ lãnh đạo, quản lý hoặc người giữ vị trí chủ chốt. Tự phê bình thì chung chung, hình thức, phê bình người khác thì nhẹ nhàng, xuôi chiều, chủ yếu dừng ở việc góp ý mang tính xã giao, không đi thẳng vào bản chất vấn đề. Thực trạng này dẫn đến việc những biểu hiện sai phạm, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống không được phát hiện và ngăn chặn kịp thời ngay từ khi mới manh nha. Thay vì được nhắc nhở, chấn chỉnh sớm trong nội bộ, nhiều sai phạm lại âm thầm tích tụ, kéo dài qua nhiều năm, trở thành "căn bệnh mãn tính" trong tổ chức và cá nhân cán bộ. Chỉ đến khi các cơ quan kiểm tra, thanh tra, điều tra vào cuộc, khi sai phạm đã ở mức độ nghiêm trọng, gây hậu quả lớn về kinh tế, chính trị và xã hội, thì vấn đề mới bị phanh phui và xử lý.

- Cơ chế giám sát và xử lý trách nhiệm người đứng đầu trong phòng, chống tham nhũng, lãng phí vẫn còn những khoảng trống nhất định, chưa thật sự triệt để và đủ sức răn đe. Trên thực tế, ở một số cơ quan, đơn vị, người đứng đầu buông lỏng quản lý, thiếu kiểm tra, giám sát thường xuyên, để cấp dưới tùy tiện trong thực thi nhiệm vụ, dẫn đến sai phạm kéo dài, thậm chí có tính hệ thống. Tuy nhiên, khi sai

phạm bị phát hiện, trách nhiệm cá nhân của người đứng đầu lại chưa được xem xét, xử lý tương xứng với vai trò, quyền hạn và mức độ ảnh hưởng mà họ nắm giữ. Không ít trường hợp, người đứng đầu chỉ dừng lại ở việc "nhận trách nhiệm chung", "rút kinh nghiệm sâu sắc" trong các bản kiểm điểm, trong khi hậu quả kinh tế - xã hội do sai phạm gây ra là rất lớn. Cách xử lý này vô hình chung tạo ra tâm lý "trách nhiệm tập thể", làm mờ nhạt vai trò cá nhân, nhất là vai trò quyết định của người đứng đầu. Điều đó không chỉ làm giảm hiệu lực của các quy định về trách nhiệm nêu gương mà còn khiến công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí thiếu đi tính nghiêm minh và công bằng.

- Công tác giáo dục tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh cho thế hệ trẻ, nhất là học sinh, sinh viên, ở nhiều nơi vẫn chưa thật sự đổi mới về nội dung và phương pháp, còn nặng về truyền thụ một chiều, chủ yếu theo cách "đọc - chép", ghi nhớ khái niệm, khẩu hiệu, thiếu tính trải nghiệm và gắn kết với đời sống thực tiễn. Trong không ít giờ học, tư tưởng Hồ Chí Minh được trình bày như những mệnh đề lý luận khô khan, thiên về học thuộc lòng, kiểm tra tái hiện kiến thức, khiến người học khó cảm nhận được chiều sâu nhân văn và giá trị sống động của tư tưởng, đạo đức, phong cách của Người. Hệ quả là nhiều học sinh, sinh viên tuy "biết" về Hồ Chí Minh qua sách vở, qua các bài kiểm tra, nhưng lại chưa "hiểu" và càng khó "làm theo" trong hành vi ứng xử hằng ngày. Các chuẩn mực đạo đức như cần, kiệm, liêm, chính; tinh thần trách nhiệm, ý thức phục vụ cộng đồng; lối sống giản dị, trung thực, nhân ái… chưa được chuyển hóa thành kỹ năng sống, thói quen hành vi cụ thể. Việc học vì thế dễ rơi vào tình trạng hình thức, nặng về điểm số, thiếu sức thuyết phục và cảm hứng đối với người trẻ. Ngoài ra, việc thiếu các hình thức giáo dục sinh động như thảo luận tình huống, học qua dự án, trải nghiệm thực tế, hoạt động tình nguyện, kể chuyện, phim tư liệu hay ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy cũng làm giảm sức hấp dẫn của nội dung học tập. Trong khi đó, tư tưởng và tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh vốn rất gần gũi, đời thường, nếu được truyền tải bằng những câu chuyện cụ thể, những hành động giản dị, gắn với bối cảnh hiện đại, hoàn toàn có thể tạo nên sức lan tỏa mạnh mẽ đối với giới trẻ.

- Ở nhiều địa bàn, tâm lý e ngại, lo sợ bị trù dập, trả thù khi tố cáo tham nhũng, tiêu cực vẫn còn tồn tại khá phổ biến trong một bộ phận nhân dân. Mặc dù hệ thống pháp luật đã có những quy định về bảo vệ người tố cáo, song trên thực tế, các cơ chế bảo đảm này chưa thật sự đủ mạnh và chưa tạo được niềm tin vững chắc cho người dân. Không ít trường hợp người tố cáo phải đối mặt với áp lực tinh thần, bị gây khó khăn trong công việc, đời sống, thậm chí bị cô lập trong cộng đồng, khiến nhiều người dù biết sai phạm vẫn chọn cách im lặng. Bên cạnh đó, vai trò của báo chí trong phát hiện, phản ánh và đấu tranh với tham nhũng, tiêu cực ở một số trường hợp cũng chưa được phát huy đầy đủ. Do nhiều nguyên nhân khác nhau, từ rào cản pháp lý, áp lực hành chính đến những giới hạn trong tiếp cận thông tin, báo chí không phải lúc nào cũng có điều kiện và không gian cần thiết để tiến hành điều tra độc lập, sâu sát. Việc thiếu nguồn thông tin bảo đảm an toàn, đặc biệt từ người dân và cán bộ trong nội bộ, khiến quá trình phanh phui các vụ việc tham nhũng thường diễn ra chậm, bỏ lỡ "thời điểm vàng" để ngăn chặn, thu hồi tài sản và xử lý trách nhiệm cá nhân liên quan.

Rút kinh nghiệm từ những hạn chế đã nêu trên, để phát huy hơn nữa vai trò của việc học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong công tác phòng, chống tham nhũng, trong thời gian tới, chúng ta cần kiên định thực hiện đồng bộ các nhiệm vụ cụ thể sau đây:

- Đặt việc nâng cao "đạo đức cách mạng" theo gương Bác vào đúng tầm chiến lược xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Trong Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, đã nêu rõ yêu cầu chống suy thoái tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống; do đó, mọi cấp ủy cần cụ thể hóa mục tiêu này thành kế hoạch chi tiết, có tiêu chí đo lường, đánh giá mức độ chuyển biến.

- Gắn chặt học tập Bác với trách nhiệm nêu gương của lãnh đạo, người đứng đầu. Dựa trên Quy định số 08-QĐi/TW ngày 25/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương (khóa XII) quy định về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương, cần rà soát, hoàn thiện các quy định cụ thể hơn về công khai tài sản, thu nhập đối với cán bộ chủ chốt. Ngành, địa phương nào để xảy ra vụ tham nhũng lớn thì người đứng đầu phải chịu trách nhiệm giải trình, thậm chí kỷ luật nếu phát hiện dấu hiệu bao che. Chỉ khi cấp trên làm gương liêm khiết, quần

chúng mới tin tưởng và noi theo, mới tạo nên phong trào "nói không với tham nhũng" rộng khắp.

- Tăng cường hiệu quả giáo dục, tuyên truyền về đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Các chương trình, tài liệu học tập Bác cần đổi mới theo hướng thực chất, tránh dàn trải. Mỗi buổi sinh hoạt nên có những tình huống cụ thể liên quan đến tham nhũng, lãng phí, để cán bộ, đảng viên tự liên hệ, tự rút kinh nghiệm, tránh tình trạng "đọc bài chung chung", học xong quên ngay. Bên cạnh đó, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong phổ biến gương người tốt, việc tốt, tấm gương liêm khiết, tạo sự lan tỏa mạnh mẽ trên mạng xã hội.

- Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể, báo chí, người dân trong giám sát đạo đức cán bộ, kịp thời phát hiện sai phạm. Tinh thần "dựa vào dân để xây Đảng" đã được khẳng định từ Đại hội XII, Đại hội XIII nhưng cần cụ thể hóa bằng luật pháp, quy định về bảo vệ người tố cáo, khuyến khích công dân giám sát hoạt động công vụ, tạo điều kiện cho báo chí điều tra, lên tiếng mà không sợ bị can thiệp. Việc xử lý nghiêm những người có hành vi cản trở, trả thù người tố cáo tham nhũng cũng cần được quy định rõ ràng.

- Đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, chuyển đổi số, giảm thiểu cơ hội tiếp xúc trực tiếp giữa cán bộ và người dân trong các lĩnh vực nhạy cảm. Tư tưởng Hồ Chí Minh về "cần, kiệm, liêm, chính, gần dân, sát dân" nên được tích hợp vào chương trình đào tạo, bồi dưỡng cán bộ về "đạo đức công vụ điện tử", "văn hóa công sở số".

- Coi trọng xây dựng môi trường văn hóa "liêm chính, kỷ cương, sáng tạo" trong các cơ quan, đơn vị. Cần đánh giá định kỳ mức độ chuyển biến của văn hóa ấy, chẳng hạn thông qua khảo sát ý kiến người dân, khảo sát độ hài lòng, hay chỉ số PAPI, PCI. Tổ chức Đảng cơ sở cũng cần nghiêm túc trong sinh hoạt chi bộ, nếu phát hiện cán bộ có lối sống xa hoa, vung tiền bất thường thì phải thẩm tra, không để kéo dài.

- Giáo dục đạo đức cách mạng theo gương Bác ngay từ trường học, nhất là cấp phổ thông, đại học. Hiện nay, môn học về tư tưởng Hồ Chí Minh tuy có trong chương trình nhưng phương pháp truyền đạt chưa cuốn hút, ít tính thực tiễn. Nên có những chuyên đề thực hành, mời các gương điển hình liêm khiết nói chuyện, khơi gợi lòng tự hào, trách nhiệm công dân cho thế hệ trẻ. Khi học sinh, sinh viên hiểu và trân trọng giá trị "cần, kiệm, liêm, chính", các em sẽ chủ động bài trừ gian lận, dối trá, tiêu cực học đường, hình thành tư duy công chính ngay từ tuổi thanh thiếu niên.

- Bên cạnh giáo dục đạo đức phải đồng thời xử lý nghiêm minh, kiên quyết tất cả trường hợp tham nhũng, không phân biệt chức vụ. Điều này phù hợp với quan điểm "không có vùng cấm" mà Đảng ta đã đề ra. Thực tế, dù học tập Bác, nhưng vẫn có người cố tình vi phạm; do đó, kỷ luật Đảng và pháp luật cần được thực thi nhanh chóng, nghiêm khắc, để răn đe, làm gương. Việc xử lý phải công khai trên phương tiện truyền thông, để người dân thấy tinh thần thượng tôn pháp luật cũng như thấy được kết quả thiết thực của việc học tập Bác gắn với phòng, chống tham nhũng.

- Cần đặc biệt chú trọng vai trò "cẩm nang" của tư tưởng Hồ Chí Minh đối với cán bộ lãnh đạo các cấp. Bởi tham nhũng, trước hết là do chính người cán bộ buông thả, đánh mất phẩm chất, sa vào vòng xoáy vật chất. Nếu cứ đổ lỗi cho cơ chế, hoàn cảnh mà không thừa nhận "chính mình đã thoái hóa, biến chất" thì không thể giải quyết tận gốc. Ngược lại, nếu cán bộ lãnh đạo luôn tâm niệm lời dạy của Bác, coi đó như kim chỉ nam về đạo đức cách mạng thì sẽ tự khắc tỉnh táo trước mọi cám dỗ.

3. Kết luận

Nhìn chung, một hệ thống giải pháp đồng bộ cần được kiên trì thực hiện, trong đó giáo dục đạo đức Hồ Chí Minh là mảnh ghép quan trọng để tạo sự thống nhất giữa "xây" và "chống": Xây dựng đội ngũ cán bộ "vừa hồng, vừa chuyên", nâng cao tinh thần trách nhiệm, đồng thời chống tham nhũng, tiêu cực bằng cách đóng mọi kẽ hở, xử lý nghiêm hành vi vi phạm, đảm bảo tính răn đe. Học Bác chính là để "trồng người", không để chủ nghĩa cá nhân phá hoại nền tảng đạo đức cách mạng. Về khía cạnh thực tế, ở nhiều địa phương, việc học tập Bác kết hợp với các mô hình hay đã đem lại chuyển biến tích cực. Song, vẫn phải nhìn nhận, nhiều nơi chỉ dừng ở việc truyền thông, tổ chức hội nghị học tập rồi sau đó xếp tài liệu sang một bên. Điều này chứng tỏ yêu cầu "kết hợp giữa giáo dục đạo đức và kiểm soát quyền lực, tự phê bình và phê bình" chưa được áp dụng đồng bộ. Muốn giải quyết vấn đề này, không

có cách nào khác ngoài kiên trì thực hiện cơ chế kiểm tra, giám sát, gắn kết quả học tập tư tưởng Hồ Chí Minh với đánh giá cán bộ cuối năm, với đánh giá mức độ hài lòng của người dân. Cán bộ vi phạm về đạo đức để xảy ra tham nhũng phải xử lý nghiêm khắc. Nếu làm được như vậy, lời dạy của Bác "phòng bệnh hơn chữa bệnh" mới thật sự phát huy hiệu quả. Bên cạnh đó, cần khuyến khích cán bộ trẻ mạnh dạn đóng góp sáng kiến, tổ chức nhiều hội thảo, diễn đàn để trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm "chống tham nhũng từ gốc" bằng cách "học Bác". Thông qua những diễn đàn như vậy, tinh thần đổi mới, tư duy sáng tạo sẽ nảy sinh, kết hợp nhuần nhuyễn giữa lý luận và thực tiễn, giúp nâng cao hơn nữa tính hiệu quả. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, nguy cơ tội phạm kinh tế xuyên biên giới, rửa tiền… càng đòi hỏi đội ngũ cán bộ phải vững vàng về bản lĩnh, không bị lôi kéo bởi các nhóm lợi ích. Với tầm quan trọng đặc biệt đó, việc tiếp tục đẩy mạnh học tập tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh được coi như yếu tố nền tảng xây dựng "hệ miễn dịch" cho đội ngũ cán bộ, tạo bức tường thành ngăn chặn tham nhũng, lãng phí.

Tài liệu tham khảo

[1] Ban Chấp hành Trung ương (2018). *Quy định số 08-QĐi/TW ngày 25/10/2018 về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên*.

[2] Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2021). *Kết luận số 21-KL/TW ngày 25/10/2021 về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị*.

[3] Ban Nội chính Trung ương (2023). *Báo cáo tổng kết công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực*, Hà Nội.

[4] Ban Chấp hành Trung ương (2016). *Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*.

[5] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội XIII*. NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

[6] *Hồ Chí Minh Toàn tập* (tập 5, 2002) NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

VẬN DỤNG PHONG CÁCH LÀM VIỆC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH...

Tiếp theo trang 7

3. Kết luận

Vận dụng phong cách làm việc của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong lực lượng CSKV không chỉ là một yêu cầu mang tính hình thức mà là giải pháp cốt lõi để xây dựng lực lượng Công an cơ sở thực sự vững mạnh, đáp ứng yêu cầu trong tình hình mới. Phong cách của Bác chính là "chìa khóa" giúp người chiến sĩ CSKV hóa giải mọi khó khăn trong công tác dân vận, biến những quy định pháp luật khô khan thành sự đồng thuận, tự giác chấp hành của quần chúng nhân dân. Trong bối cảnh đẩy mạnh chuyển đổi số và thực hiện Đề án 06, việc giữ vững tác phong "trọng dân, gần dân, hiểu dân, học dân" sẽ giúp lực lượng CSKV không bị tách rời khỏi hơi thở của đời sống xã hội, dù công nghệ có hiện đại đến đâu. Khi mỗi cán bộ, chiến sĩ biết lấy sự hài lòng của nhân dân làm thước đo cho hiệu quả công việc, hình ảnh người CAND sẽ càng trở nên cao đẹp, tin cậy, tạo nên một "thế trận lòng dân" vững chắc từ ngay địa bàn cơ sở. Học tập, làm theo phong cách của Bác chính là con đường ngắn và bền vững nhất để lực lượng CSKV hoàn thành xuất sắc sứ mệnh giữ gìn bình yên cho từng con phố, bản làng, xứng đáng với niềm tin yêu mà Đảng và nhân dân giao phó.

Tài liệu tham khảo

[1] Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội - Bộ Công an (2025). *Báo cáo tổng kết chuyên đề "Cảnh sát khu vực* vì nhân dân phục vụ", Hà Nội.

[2] Cục Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội - Bộ Công an (2025). *Báo cáo tình hình và kết quả công tác của lực lượng Cảnh sát khu vực từ 2020-2025*, Hà Nội.

[3] *Hồ Chí Minh Toàn tập* (tập 6, 2011). NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[4] *Hồ Chí Minh Toàn tập* (tập 13, 2011). NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[5] *Hồ Chí Minh Toàn tập* (tập 15, 2011). NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

[6] Tô Lâm (2019). *50 năm Công an nhân dân thực hiện Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh*. NXB Công an nhân dân, Hà Nội.

[7] Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân I (2024). Kỷ yếu Hội thảo khoa học *"Vận dụng phong cách dân vận của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào công tác dân vận của lực lượng Cảnh sát khu vực".*